

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezber, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuge dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopet vrste po 12 h, če se oznanila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolje frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafliovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstr., upravljanje pa v približju. — Upravnemu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Posemne številke po 10 h.

Uredništva telefon št. 34.

Upravnemu telefon št. 85.

Stuttgart in Haag.

Na dveh mestih se je te dni razpravljalo o zagotovitvi svetovnega miru. V nizoziemskem Haagu so se sešli zastopniki vseh držav, ki so ali vsaj poskušajo veljati kot civilizirane, v Stuttgartu pa se vrši mednarodni kongres socijalnih demokratov, na katerem so zbrani odpolane socijalno demokratični stranki od vseh strani sveta. Obenem torej zbrojujejo organizacije, ki so dejansko najmočnejše in na obeh teh kongresih je prišlo na razpravo za vse človeštvo najvažejše vprašanje: o zagotovitvi miru.

Na kongresu v Haagu so Angleži stavili predlog glede omejitve obroženja posamičnih držav, kar bi bil prvi korak k priblijanju končnega cilja, k zagotovitvi miru oziroma odpravi vojni. Toda v istem trenotku, ko je zastopnik Nemčije izjavil, da se ne udeleži razprave o tem predlogu, je bil ta predlog že tudi pokopan. Mirovna konferenca se je omejila na fazasto resolucijo, ki nima nobenega praktičnega pomena. Vojna ostane tudi še nadalje zadnje sredstvo; v mednarodnih preprih bi končno tudi še v naprej odločil — meč.

Tudi mednarodni socijalnodemokratični kongres v Stuttgartu se je bavil z zagotovitvijo svetovnega miru. Kaj more tudi stranko proletarijata bolj zanimati, kakor militarizem in možnost krvavih vojn, saj daje proletariat največ krvnega davka in so sanj in za njegove rodovine vojne največja nesreča.

Naravno je, da je pri razpravljanju o svetovnem miru in o militarizmu prišlo na razgovor tudi takozvanovo vprašanje o patriotizmu, namreč o stališču, ki ga naj zavzema proletariat napram svoji lastni domovini in napram svojemu lastnemu narodu. Iz stališča, ki ga zavzemajo socijalni demokratje napram svoji lastni državi, izhaja samo ob sebi stališče, ki ga morajo zavzeti v slučaju kakve vojne med svojo domovino in med kako drugo državo.

V časih, ko je socijalna demokracija bila še brez resnične moči, ko je bilo vse njen delo še teoretično, ko je Marx brez ozira na dejansko življenje, in prezirajo prave politične in ekonomične faktorje formuliral svoje dogme in ko je Engels igral največega vlogo evangelista, tedaj je socijalna demokracija stala na stališču absolutne negacije vsakega patrio-

tizma in nacionalizma in ostala je na tem stališču dolga leta.

Toda tudi socijalna demokracija je podvržena zakonom evolucije. Kakor gleda mnogih socijalnodemokratičnih dogem nastale so med stranko proletarcev tudi nasprotja glede »patriotizma«, vneli so se boji in zdaj je bil na kongresu v Stuttgartu pokopan antipatriotizem, ki je bil toliko let zapisan na rdeči zastavi. Tisti, ki so dosledno zastopali na tem kongresu antipatriotizem, so bili obsojeni kot utopisti, ki jih ni resno jemati.

Kaj je jedro in bistvo vseh izjav glede patriotizma? Spozna se iz tege, kar so povedali zastopniki različnih narodov. »Kaj bi začeli v slučaju vojne vaše države s kako drugo« se je glasilo vprašanje in odgovorile so na to seveda z različnimi besedami vse važne skupine, da bi šli proletariji v boj za svojo državo. Rusi so rekli, da bi na noben način ne začeli splošne stavke, da onemogočijo vojno; Belgiji so rekli, da še misliti ni na upor; Italijani so rekli, da bi šli z navdušenjem v boj, da bi pregnali sovražnika s svojimi tal, Bebel in Vollmar sta zapela: »Deutschland, Deutschland über alles, über alles auf der Welt.« Edini Franci so še ostali vsaj nekoliko na prejšnjem proletarskem stališču, dasi je Jaurès direktno zavrnil in obsodil Hervéja, zadnjega apostola komunističkega manifesta.

V Stuttgartu je bil pogreb socijalnodemokratičnega antipatriotizma — v tem tiči veliki zgodovinski pomen tega kongresa.

Stuttgart in Haag — z ozirom na storjene skele bi se lahko reklo: Zbljižanje antipodov se je začelo. Dogme pač zastarajo in padejo, ker je življenje močnejše od vseh dogem.

Češki deželnibor in volilna reforma.

Praga, 22. avgusta. V konferenci deželnega odbora, v kateri se je sklenilo, sklicati deželni zbor k jesenskemu zasedanju, je rekel neki nemški odbornik, da se bo volilna reforma izrabljala za agitacijske namene. Agrarec Chaloupka je nato odgovoril, da je razun gospodarskih točk tudi volilna reforma aktuelna. Po seji je neki časnikar vprašal dr. Herolda, ki je konferenci predsedoval, ali pride v jesenskem zasedanju tudi volilna reforma na vrsto. Dr. Herold je odgovoril, da je

komisija načrt že izdelala in je le od dejavnega maršala odvisno, ali spravi tudi to točko na dnevnih red, česar pa gotovo ne storii, ne da bi se poprej dogovoril z načelniki klubov.

Železniška predloga za Ogrsko sankcioniranje.

Budimpešta, 22. avgusta. Uradni list razglasil sankcioniranje obeh železniških predlogov, namreč glede službeno pragmatike in regulacije plač uslužbencem državnih železnic. Kakor znamo, sta bili te dve predlogi edini povod v ogrskem državnem zboru za konflikt med Hrvati in Madžari ter so Hrvati vsled tega vedno pričakovali, da takti nasični načrti ne dobe najvišjega odobrenja. Preden se je sankcioniranje izvršilo, dale — ali visaj obljubile — so se Hrvatom nekatere »koncesije«, kakor jih navaja ban Rakoczay v svojem programu.

Mučeništvo nemadžarskih narodnosti na Ogrskem.

Budimpešta, 22. avgusta. Rumunska »Tribuna« je priobčila statistiko o odsodbah nemadžarskih politikov, časnikarjev in rodoljubov sploh v dobi koalicjske vlade. Ječe se je prisodilo 21 let, 9 mesecev in tri dni, denarnih glob 20.000 K, a pravdinosti znašajo 60.000 K.

Vstaši v Macedoniji.

Carigrad, 22. avgusta. Zadnje čase se vodi boj proti vstašem z nenavadno ostrostjo. Vsa konzularna poročila iz Makedonije hvalijo Turčijo, da zatira turško vojaštvo z veliko vremeno vstašev brez ozira na narodnost. Vsled tega je opažati v celiem bitoljskem vilajetu popolni mir. Posebno strogo se stražijo grške meje ter se je uvelia stalna patrulna služba ob najvažejših prehodih čez mejo. Pri Drenovem v kastorijskem okraju so turški vojaki uničili celo bolgarsko četo.

Dunaj, 22. avgusta. Zapadne velesile so popolnoma odobrile avstrijske predloge glede Makedonije.

Tudi rusko-angleški dogovor je gotov, stvar, ker se je diplomaciji posrečilo, odstraniti vsa nasprostva med Anglijo in Rusijo glede Makedonije.

Rumunski ministrski predsednik pri baronu Ärenthalu.

Dunaj, 22. avgusta. Na povratku iz Karlovin varov je rumun-

ski ministrski predsednik Sturdza obiskal najprej nemškega državnega kancelarja kneza Bülowa in Nordeneyja, potem pa avstrijskega ministra zunanjih del barona Ärenthala na Dunaju, preden se je minister odpeljal na sestanek na Severnik. Razgovarjal sta se o balkanski politiki, posebno o Macedoniji, pa tudi o konfliktu med Rumunsko in Grško. Doseglo se je baje med njima polno soglašanje med Avstrijo in Rumunsko v teh vprašanjih.

Francoski ministrski predsednik pri angleškem kralju.

Praga, 22. avgusta. Po sestanku z angleškim kraljem Edwardom je povedal francoski ministrski predsednik Clemenceau nekaterim časnikarjem sledenje: »Moj razgovor s kraljem se je dotikal vseh evropskih vprašanj in tudi Maroka ter se je izkazalo, da nudi mednarodni položaj povsem ugodno perspektivo za bodočnost.« — Prvi tajnik ministrskega predsednika, Fontain, pa je rekel v predsednikovi odsotnosti: »Da je kralj Edward povabil ministrskega predsednega Clemenceaua kot veliko odlikovanje za Francijo, zakaj kralj je hotel v osebi Clemenceaua počastiti Francijo. Povabilo je znak za trajno dobro razmerje med obema državama. In te razmere se jačajo od dne do dne.«

Punt v Maroku.

London, 22. avgusta. Tudi v Marakušu so Mulej Hafid izjavil, da proglasili z velikim navdušenjem za sultana ter odstavili vladivočno vladivočno. Atlaškega kaida so imenovali za gubernatorja Marakeša. Mulej Hafid se pripravlja, da odrine z 20.000 jezdci proti Casablance ter naskoči evropsko vojaštvo. Tudi v pristaniških mestih bo novi sultan imenoval novega gubernatorja, vsled česar se nemiri razširijo.

Pariz, 22. avgusta. Ker je general Drude prosil brzjavno za več vojakov, je včeraj odpel iz Orana parnik »Vinh-Long« z 800 streliči v Casablance.

Madrid, 22. avgusta. Včeraj se je bavil ministrski svet s Casablance ter sklenil, da ne odpošlje več vojaštva v Casablance. Španske čete imajo nalog, ostati le v sredini mesta, ne pa se vmešavati v boje, ako niso napadene. Špansko vojaštvo je nam-

reč v Casablance le zato, da opravlja posle policije. Merodajna oseba v španskem mornarničnem ministrstvu je izjavila, da vsled silnih viharjev, ki nastopajo redno meseca septembra v Atlantskem morju, francoske in španske vojne ladje ne bodo mogle ostati v maroških pristaniščih.

Berlin, 22. avgusta. Nemško časopisje zahteva z ozirom na vesti, da namerava Francija zasesti ves Maroko, naj se čimpreje odpošljejo v Maroko nemške ladje, ker se sicer lahko zgodi, da pride ves Maroko pod francoski protektorat.

London, 22. avgusta. Evropeji v Magadonju so v budih skrbeli, ker bi v slučaju, da se domaćini vzdignejo, ne zadostovala edina francoska kržarka. Iz Fesa bodo Evropeji najbrže v najkrajšem času moralni oditi, a pot do Tangerja je skrajno nevarna.

Govori se, da se Mulej Hafid izlojalite do svojega brata brani prevzeti krono ter je izjavil, da bo storil vse, da se duhovi pomirijo.

V angleških zbornici je izjavil državni tajnik Runcean, da je angleška vlada uverjena, da bodete francoska in španska vlada storili vse, da se v maroških pristaniščih ohrani mir. Angleška vlada ima popolno zaupanje v vse korake, ki jih storite imenovani vladi.

Pariz, 22. avgusta. Preteklo noč so Marokanci v Casablance neprestano streljali na vojaške straže, ki so razpostavljene okoli mesta. Vojne ladje so na vse zgodaj plute ob nabrežju ter streljale in požgale vasi in posamezna selišča, kjer so imeli sovražniki skrivališča. Sovražnikom se pri tem ni zgodilo nič hudega, ker so se umaknili za hribe.

London, 22. avgusta. Močan oddelek Arabcev na konjih je obkobil danes zjutraj Casablance ter naskočil francosko posadko, dasi se je na puntarje neprestano streljalo tudi z vojnih ladij. Naskok se je ponovil trikrat, in šele, ko se je meglj vzdrgnila, zapodila je angleška artilerija sovražnike v beg. Na obeh straneh je bilo mrtvih.

Dogovor med severnimi državami.

London, 22. avgusta. Na sestanku v Swinemünde sta ruski car in nemški cesar razpravljala v prvi vrsti o neutraliteti Norveške. Ta zadeva se je resila v popolno zadovoljstvo Angleške. Dogovor med severnimi državami je za varstvo miru na

LISTEK.

Moralna v šoli.

(Konec.)

Metoda, po kateri se v šoli in prvi vrsti pri verouku poučuje moralna, očividno ni dosti prida. A tudi vsebinu te morale se mi ne zdi dosti vredna. Dočim so za spoznane metode merodajne šolske knjigje za verouk, je pri proučevanju vsebine te morale vpoštovati tudi čitanke, v katerih je polno izgledov za moralno življenje.

Prva opazka, ki se vsili čitatelju pri pregledovanju teh knjig je, da oblastno potrjena moralna ne uživa posebnega zaupanja pri oblastih, ki sestavljajo teh knjig.

Vse je postavljeno na praktično stališče, kakor bi pisatelji teh knjig — oziroma oblasti, ki zauzamejo, kako se morajo take knjige pisati in ki jih odobrujejo — ne imeli pravega pojma o humaniteti in o velečnosti morale, in kakor bi mislili: moralno je to, kar je človek kons-

trjalo, če je potem bodo imeli starši žejnimi veselje.

»Janezek«, je poklical nekoga fantiča, zakaj moraš biti priden?«

»Zato, ker so mi mama obljubili nov klobuk.«

Prijatelj-šolnik je to smatral kot semešen dogodek, meni pa se zdi, da se v tem dogodku zreali vse sistemi moralnega pouka v ljudski šoli v svoji — slabosti.

Vsebinu vse šolske morale je:

bodi dober, ker če ne boš dober, boš sam inel največ škode.

Če se boš pridno učil, tē bodo vsi radi imeli in ti bo vsak kaj dal; če se boš pridno učil, ti ne bo treba krov pasti, marveč boš jedel bel kruh in postaneš lahko še župnik ali celo škof; če se boš dobro učil, boš v življenju laglje kaj zasluzil; če boš pošten, ti bo dobro, če ne boš pošten, boš pa zaprt; če boš dober, te bodo ljudje ljubili, če ne boš dober, te bodo pa sovražili in ti škodovali itd.

Kvintesenco, vsega tega nauka je: drži se teh zapovedi, da bi boš pridno živel, če ne se ti bo na svetu slabo godilo, po smrti pa te bodo hudiči v vremenu olju trpičili in z razbeljenimi kleščami ščipali.

Tudi izgledi, ki se navajajo otrokom v šolskih knjigah in v mladinskih spisih, so večinoma prikrojeni po tej praktični morali.

Mati je Metka dostikrat ukazovala, da ne sme z gorečo svečo na skedenj, Metka pa ni bila poslušna. Nastal je ogenj, skedenj je zgorel, Metka pa se je tako opekla, da je umrla.

Tu se daje izgled pokornosti s posebnimi ozirom na osebno korist te Metke. Ko bi bila Metka mater poslušala, bi se ne bila opekla in bi ne bila umrla, ampak bi bila še dolgo jedla maslene štruklje in odpustke bi bila dobila in kdo ve kake dobre še uživala.

S takimi in enakimi izgledi se otrokom kaže nevarnost in škodljivost vsakovrstnih drugih slabih lastnosti. Vse meri na to, vzbudit v otroku edino le strah pred slabimi posledicami nemoralnega življenja in ga pripraviti, da bi iz golega egoizma se ogibal slabega in delno vedno le, kar je brav in dobro. Vse meri na to, pripraviti otroka, da bi posnemal izgled, ki se mu navaj

severu istega pomena, kakor za jug dogovor med Anglijo, Španijo in Francijo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 23 avgusta.

Klerikalni falsifikatorji.

»Slovencu« in njegovim krušnim očetom je praski kongres »Svobodne Misli« bodec trn v peti. Dasi pravi, da bo ta kongres docela brezpomemben, ker se ga bodo udeležili sami revolucionarji, anarhisti in drugi nevarni ljudje, vendar piše o tem shodu dan za dnevom ter s tem nehotno priznava, da pripisuje temu kongresu takšno važnost, o kakršni ne sanjajo morda niti svobodomiseli sami. Seveda dela s tem za kongres neprostovoljno reklamo, dasi ga hoče omalovažiti z najpodlejšo lažjo in z najgnusnejšim obrekovanjem. Ker pa naša javnost ve do dobrega, da je laž in obrekovanje alter-ego škofovega glasila, je naravno, da je povsod na Slovenskem opaziti temvečje zanimanje za kongres, čimbor zabavlja »Slovenec« in čimbor skuša to priredebiti očrtni in oblatiti. Nedavno tega je pisal ta list katoliških propalic, da prirede kongres »Svobodne Misli« framasoni, ljudje, katerih edini smoter je, razrušiti Avstrijo in upropastiti Habsburžane. Naš list je zavrnil s primereno odločnostjo to zlobno, povsem netemeljeno trditve ter proglašil »Slovence« za brezstidnega lažnika. Pošenjakovič okrog »Slovenca« so mirno vtaknili to očitanje v žep in lagali in nato levali naprej. Ker smo podali, da izpodbijemo tla katoliškim lažem in obrekovanjem, temeljna načela mednarodne lige »Svobodne Misli« v Parizu leta 1905. »Slovenčev« bando seveda ne ženira prav nič, ako je treba kaj falsificirati, samo da služi to njenim namenom. Zato so kratkim potom iztrgali pasus o misterijah, čudežih in nabožnih razdetjih iz konteksta definicije ter podtaknili dotične besede nam, češ, tako piše »Slovenski Narod« — krščanstvu, a dejstvo je, da se v vsej novici niti z besedico nismo dotknili krščanstva! Tako falsificirajo, tako lažejo, tako obrekajojo katoliški lopovi vse seveda »ad maiorem Dei gloriam!« Dostojen, pošten človek se mora res s studom in zaničevanjem obračati od takšne propale katoliške sodrge!

— Evaristični shod so imeli dudovniki ljubljanske škofije. Sicer naša navada, da bi se vtkali v taki stvari in se tudi sedaj ne mislimo, a povedati je treba, kak vtip je na pravilo »Slovenčev« poročilo o tem shodu. Splošna sodba je, da »Slovenec« ni pojmlj, kaj se je na tem shodu govorilo, ker piše stvari, ki se citajo kakor ironija. »Duševni preporod slovenskega naroda je najbolj odvisen od češčenja sv. R. T.« — da ni naša mladina več tako razposajena, nego prej, je pripisovati v prvi vrsti češčenju sv. R. T.« itd. — ali more kdo verjeti, da se je šes na tem shodu go-

vorilo take — modrosti? »Slovenec« naj bi raje molčal o shodih takega značaja, kot da jih s svojimi poročili smeši in kompromituje. V ostalem pa sodimo, da bi bilo jako hvaležno, če bi kak humorist naslikal naše skozinsko materialistično, zgolj animalično živeče duhovnike v stanju — misticne zamaknjnosti.

— »Učiteljski Tovariš« in »Splošno slovensko žensko društvo«. V »Učiteljskem Tovarišu« z dne 9. vel. srpnja t. l. pozivlja štajerski učitelj g. A. P. slovenske učiteljice, predvsem pa »Društvo slovenskih učiteljic«, naj bi stopilo v dogovor s »Splošnim slovenskim ženskim društvom« glede izvenšolskega delovanja učiteljice po deželi, da bi slovensko ženstvo složno razvilo živahnolo delo za probubo in omiku slovenskega naroda. »Učiteljski Tovariš« pravi med drugim: »Splošno slovensko žensko društvo« v Ljubljani se lepo razvija, ker ima krasno, častno nalogo in ker ima vnete deloljubne članice. To društvo bi gotovo šlo učiteljicam pri njih izvenšolskem delovanju radovljeno na roko; s tem bi dobile učiteljice krepko oporo in pomoč, a tudi omenjeno društvo bi mnogo pridobil...« Kakor se nam poroča iz krogov ljubljanskega naprednega ženstva, je »Splošno slovensko žensko društvo« v Ljubljani se lepo razvija, ker ima krasno, častno nalogo in ker ima vnete deloljubne članice. To društvo je optovljeno vabilo v listih slovenske učiteljice, naj bi pristopile kot članice in sodelavke društva, ker potrebujete gmotne podpore ter zlasti agilnih delavnih moči, kakršnih je med učiteljicami mnogo. Društvo je našlo v tem oziru precej malo odziva in steje med svojimi članicami razmeroma malo učiteljice, kar je zelo obžalovati, ker imajo baš učiteljice najlepšo priliko mnogo uspešnega storiti za probubo slovenskega ženstva. Med drugimi narodi igrajo učiteljice med ženstvom veliko, mnogokrat vodilno vlogo; naj bi se tudi slovenske učiteljice zavedele svoje naloge in svoje vrednosti! Slovenskemu ženstvu je treba organizacije, složnega, skupnega delovanja. Le m a s a doseže kaj; zato je potrebno, da se tudi Slovenke združijo. »Splošno slovensko žensko društvo« pozivlja torej iznova vse slovenske učiteljice, kakor sploh vse Slovenke, naj pristopijo kot članice, naj vstopijo v krog naprednega ženstva v Ljubljani, odkoder naj bi se širilo živahnolo delovanje za zdrav razvoj Slovenstva v vsak, tudi najmanjši slovenski kraj. Naj torej nihče ne čaka, da se ga vabi posebej in osebno; vse one ki hočejo d e l a t i , naj pridejo, naj se pridružijo, naj pomagajo! Dobrodošla je vsaka Slovenka, kateri je na srcu napredek, probuja slovenskega naroda ter predvsem napredek slovenskega ženstva!

— **Finančna prokuratura v Ljubljani.** Dvorni svetnik in finančni prokurator za Kranjsko, gosp. dr. Josip Račič, je na lastno prošnjo upokojen in je tem povodom dobil plemstvo. Na njegovo mesto pride finančni svetnik v Gradcu g. dr. Adolf pl. Wenko.

— **H konceptni praksi** pri političnih oblastih na Kranjskem sta pripuščena absolvirana pravnika dr. Viljem vitez F. Elbing er in Ludvik Pinkawa. Ni pač treba še posebe naglašati, da nobeden izmed teh ne zna niti besedice slovenski. O stvari bodo se govorili, ker je že skrajni čas, da posvetimo tudi za kulise naše deželne vlade kranjske.

— **Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani«** z ozirom na neistinite vesti, ki so se zadnje čase širile glede razmerja »Družbe« do začložnika vžigalice tvrdka J. Perdan in glede njenega poslovanja, objavlja

sledoče z njim sklenjeno pogodbo z opombo, da »Družba« nima nobene zvezne in tudi mora v smislu pogodbe odkloniti vsako zvezo s kako tvrdko, ki bi prodajala vžigalice v njen prid. Kar se pa tiče kakovosti vžigalic, prepriča vodstvo sodno kupujočemu občinstvu. Pogodba je sledoča: »§ 1. »Družba sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani prepriča z ozirom na sklep, storjen v 184. vodstveni seji dne 12. julija 1907, tvrdki »J. Perdan« v Ljubljani razpečavanje vžigalic družbe sv. Cirila in Metoda za čas od 1. (prvega) julija 1907 (sedem) do 1. (prvega) julija 1917 (sedemnajst), tedaj za dobo desetih let. § 2. Tvrdka J. Perdan prevzema razpečavanje vžigalic družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za dobo desetih let, to je, od 1. (prvega) julija 1907 do 1. (prvega) julija 1917 (sedemnajst) pod sledičimi pogoji: a) se zavezuje plačevati družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, počeni s 1. (prvimi) julijem tega leta od vsakega razpečanega vagona vžigalic znesek po 240 K (dvesto in štrideset); b) garantira družbi sv. Cirila in Metoda iz razpečavanja teh vžigalic najmanj 6000 K (šest tisoč) dohodka na leto. Za slučaj, da bi ne razpečala toliko vagonov vžigalic na leto, da bi to razpečavanje doneslo družbi 6000 K (šest tisoč) na leto, zavezuje se vključiti temu eventualni primanjkljaj do 6000 K (šest tisoč) družbi sama plačati tako, da je družbi garantiran iz razpečavanja vžigalic znesek 6000 (šest tisoč) na leto. § 3. Ta pogodba je za družbo sv. Cirila in Metoda za dobo desetih let neodgovodljiva, dočim je tvrdka J. Perdan opravljena od te pogodbe tudi pred pretekom te dobe po poprejšnji enoletni pismeni odpovedi odstopiti. § 4. Družba sv. Cirila in Metoda pa je upravičena do pogodbo pred pretekom pogojevne dobe razrušiti, to pa le tedaj, če bi tvrdka J. Perdan nepravilno postopala in bi se vršile kakne nereditnosti, vsled katerih bi bila družba oškodovana. § 5. Vžigalice morajo biti tudi v bodoče glede kvalitete take vrste, kakor so bile doslej ter morajo nositi na zunaj tisto etiketo, kakor doslej. § 6. S to pogodbo se razveljavljajo vse prejšnje pogodbe, katerje je družba sklenila glede razpečavanja vžigalic s tvrdko J. Perdan. — Le glede vžigalic, katerje je razpečala tvrdka do 1. (prvega) julija tega leta, velja še prejšnja pogodba in je glede teh razpečanih vžigalic tvrdka J. Perdan zavezana brez zamude družbi podati račun. § 7. Dokler trajata predležeca pogodba, ne sme družba sv. Cirila in Metoda nobenemu drugemu poveriti prodajo in zaloge takih in enakih vžigalic, ki se prodajajo na korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. § 8. Tvrdka J. Perdan je zavezana družbi sv. Cirila in Metoda o prodanih vžigalicah dati vsako četrtletje natančen obračun in pri tej priliki družbi izročiti dotične doneške, od katerih pa mora vsak četrtleten donešek znašati najmanj 1500 K (petnajst sto). § 9. Ta pogodba se je napravila v dveh enako se glasečih izvodih, od katerih dobi vsak pogodnik po en izvod. — V Ljubljani, dne 20. julija 1907. — Luká Svetec I. r., prvomestnik namestnik; A. Hudovernik I. r., blagajnik; Josip Perdan I. r.

— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«** priredi v nedeljo, dne 25. avgusta t. l. na Koslerjevem vrtu veliko vrtno veselico pod naslovom »Komarjev semenj«. Sodeluje slavna »Društvena godba« ter pevski zbor »Ljubljanskega Zvona«. Sored: Godba, petje, srečolov, šaljiva pošta,

stavbah... Veliki gospodje in krasne gospe... Knezi in cesarji... Učitelj tam v vasi je včasih pripovedoval o teh ljudeh; vzvišena bitja so, ki jih je sam ljubi Bog postal na svet na srečo in veselje ubogim. Mlada in čista je bila fantazija Klarič. Dobri, čisti in sočutni morajo biti ti izvoljeni nebes. Kdor lepo stanuje in krasno živi, mora biti dober in zelo umiljen. Če bi šla k njim in jim kaj povedala o svojem trpkem trpljenju?... Samo poguma bi potrebovala nekoliko več... Ona bi se namreč samo jokala, zardevala bi se in tudi zelo sram bi jo bilo! Srečala je par lepo oblečenih ljude, gizdave ženske, ki so gledale v svet sirov in nesramno... Klarico je bilo sram. Lepo je vse to; zelo lepi so nasadi in stavbe, toda še lepsi so domači travniki, vsi v zelenju, lepsa je domača črešnja za hišo; tudi nebo je lepše...

Znoj se je svetil v malih kapljicah na čelu in laski so se spoprijemali v drobne curke. Hitro je stopala mimo hiš, zakaj čut vaške sraževaljivosti in poniznosti je prevladal njene priproste sanje. Če je prisla do sence, je napravila ovinek in je šla po solnicu, da ne onesnaži s svojo priprosto bleko in s svojim jerbasom tujeva imetka. Suha so bila njena ustva. V bližini je ležalo morje, njegova gladina je neprestano, brez konca in kraja valovila, kakor doma svetlo zitno polje, kadar ga boža nemirna

sledeče z njim sklenjeno pogodbo z opombo, da »Družba« nima nobene zvezne in tudi mora v smislu pogodbe odkloniti vsako zvezo s kako tvrdko, ki bi prodajala vžigalice v njen prid. Kar se pa tiče kakovosti vžigalic, prepriča vodstvo sodno kupujočemu občinstvu. Pogodba je sledoča: »§ 1. »Družba sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani prepriča z ozirom na sklep, storjen v 184. vodstveni seji dne 12. julija 1907, tvrdki »J. Perdan« v Ljubljani razpečavanje vžigalic družbe sv. Cirila in Metoda za čas od 1. (prvega) julija 1907 (sedem) do 1. (prvega) julija 1917 (sedemnajst), tedaj za dobo desetih let. § 2. Tvrdka J. Perdan prevzema razpečavanje vžigalic družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za dobo desetih let, to je, od 1. (prvega) julija 1907 do 1. (prvega) julija 1917 (sedemnajst) pod sledičimi pogoji: a) se zavezuje plačevati družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, počeni s 1. (prvimi) julijem tega leta od vsakega razpečanega vagona vžigalic znesek po 240 K (dvesto in štrideset); b) garantira družbi sv. Cirila in Metoda iz razpečavanja teh vžigalic najmanj 6000 K (šest tisoč) dohodka na leto. Za slučaj, da bi ne razpečala toliko vagonov vžigalic na leto, da bi to razpečavanje doneslo družbi 6000 K (šest tisoč) na leto, zavezuje se vključiti temu eventualni primanjkljaj do 6000 K (šest tisoč) družbi sama plačati tako, da je družbi garantiran iz razpečavanja vžigalic znesek 6000 (šest tisoč) na leto. § 3. Ta pogodba je za družbo sv. Cirila in Metoda za dobo desetih let neodgovodljiva, dočim je tvrdka J. Perdan opravljena od te pogodbe tudi pred pretekom te dobe po poprejšnji enoletni pismeni odpovedi odstopiti. § 4. Družba sv. Cirila in Metoda pa je upravičena do pogodbo pred pretekom pogojevne dobe razrušiti, to pa le tedaj, če bi tvrdka J. Perdan nepravilno postopala in bi se vršile kakne nereditnosti, vsled katerih bi bila družba oškodovana. § 5. Vžigalice morajo biti tudi v bodoče glede kvalitete take vrste, kakor so bile doslej ter morajo nositi na zunaj tisto etiketo, kakor doslej. § 6. S to pogodbo se razveljavljajo vse prejšnje pogodbe, katerje je družba sklenila glede razpečavanja vžigalic s tvrdko J. Perdan. — Le glede vžigalic, katerje je razpečala tvrdka do 1. (prvega) julija tega leta, velja še prejšnja pogodba in je glede teh razpečanih vžigalic tvrdka J. Perdan zavezana brez zamude družbi podati račun. § 7. Dokler trajata predležeca pogodba, ne sme družba sv. Cirila in Metoda nobenemu drugemu poveriti prodajo in zaloge takih in enakih vžigalic, ki se prodajajo na korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. § 8. Tvrdka J. Perdan je zavezana družbi sv. Cirila in Metoda o prodanih vžigalicah dati vsako četrtletje natančen obračun in pri tej priliki družbi izročiti dotične doneške, od katerih pa mora vsak četrtleten donešek znašati najmanj 1500 K (petnajst sto). § 9. Ta pogodba se je napravila v dveh enako se glasečih izvodih, od katerih dobi vsak pogodnik po en izvod. — V Ljubljani, dne 20. julija 1907. — Luká Svetec I. r., prvomestnik namestnik; A. Hudovernik I. r., blagajnik; Josip Perdan I. r.

komarjeva borba, spuščanje zrakoplova, otroške igre, ples v mraku umetnosti. Začetek ob 4. popoldne. Vstopnina 40 v. Otroci do 10. leta se vstopnina prosti.

— **Brezobzirnost** Rezervist 17. pespola Martin Slabič se je danes še udeležil ekserciranja, dasi se mu je videlo, da je silno slab. Po ekserciranju so ga zapustile moči, bolzen je bruhnila na dan in mož je bil v takem stanju, da so vojaki misili, da zdaj in zdaj umrije, že goroviti ni več mogel. Vojaki so dvakrat prisili tagšaržo, da je šel klicat zdravnika, a zdravnik se ni nobeden prikazal. Namesto zdravnika je prišel — sanitetni vojak, ki zna morabit prav dobro pljuvalnike čediti, a težko, da bi znal bolnike zdraviti. Ta vojak je zmeril vročino obolelemu Slabiču in je konstatiral — 41°, potem pa odšel. Med vojaki je nastala nepopisna srditost, kajti vsi se boje — da umrije Slabič, predno se prikaže zdravnik. — Tako nam poroča verodosten mož, ki je slučajno imel opraviti v starci cikerni in dostavil je: Zdaj je Slabič morda že mrtev. Kdor še kaj ve o tej stvari, naj nam sporoči, kaj se je pozneje zgodilo, zakaj dogodki zadnjega časa kažejo, da bo treba brezobzirno poseči v razmre pri vojaštvu, s posebnim ozirom na postopanje z vojaki.

— **Srbški gg. učitelji in učiteljice v Ljubljani.** Danes opoldne se je pripeljalo iz Zagreba 19 srbških gdž učiteljev in gg. učiteljev v Ljubljano, da se jutri udeleži zborovanja učiteljske zaveze v Radovljici. Z njimi se je pripeljal tudi en češki učitelj. Na kolodvoru so jih čakali slovenski učitelji in učiteljice. Gosp. Gangl jih je v imenu slovenskih tovarishev pozdružil in jim zaklical dobro došli. Nastanili so se v Iliriji in pri Južnem kolodvoru. Jutri pride še pet Hrvatov, en Bolgar in dva Čeha. Pri zavezinem zborovanju bodo zastopani skoraj vsi slovanski učitelji.

— **Umrl je v Ljubljani gosp. Ivan Podkrajšek, trgovski sotrudnik. N. v. m. p.**

— **Sistirani kontrolni zbor za 1. 1907.** Domobranci ministristvo je odredilo, da se za tekmo leta opuste kontrolni zbori.

— **Z Dobrovo pri Ljubljani** se nam piše 22. t. m.: Opetovanje se je k nam iz deljnega Krakovega privandrin in zmedeni profesor in spe, Lenard, po ves teden izgubil, in večkrat smo se bali zanj, da se mu kaj neljubega pripeti. Vsekdar se je nam v veselju povrnil. Danes pa smo v resnici zanj v skrbih. Ob 8 uri je bila oznanjena maša, mežnar vabi ob 7., zvon ob 8 uri, a g. kaplana Lenarda ni in pobožni molivci so odšli žalostni načrteni, boječ se, da se je ta vneti in pobožni gospod kam izgubil, morda na Vič št. 21. kamor sicer rad zahaja, ali na Turjak k župniku tarok igrat. Ako bi hoteli po tem malem možku poizvedeti in nam poročati, bili bi vam prav hvaležni, ker v skrbih smo zanj.

— **Veselico na Muljavi je iz zdravstvenih ozirov okr. glavarstvo prepovedalo**, zaradi legarja, ki se je pojavil v okolici Zatične. Veselica se vrši v prihodnjem poletju.

— **Čitalnica v Cerkljah** priredi 8. septembra na vrtu poslance in župana g. Ivana Hribarja veselico s sporedom: Narodni igrokaz Finžgarjev »Divji lovec«, ki ga vpravijo cerkljanske gospodinje in dijaki in člani »Čitalnice«, pevske točke po domača dekleta; potem je srečolov in šaljiva pošta, n

O vlomu v fužinsko blagajno
v Škodju se govori, da so vlova vprizorili — varnostni organi. Glede nočnega čuvanja Getza je že dokazano, da je sam tatom okno odpril, potem pa jih pomagal lovit. Tudi je sumljivo, da je bilo takoj pri roki šest policijskih agentov, ki so vlomilce prisregli v roke.

Japonski križarki „Chitose“ in „Takuba“ pripljujeta začetkom meseca septembra v Trst, kjer ostata nekaj dni. Križarkama povejujo podadimral Yuiu. Admiral se bo iz Trsta peljal v Išl, da se po-kloni cesarju.

Izkaz društvene posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“. V službo se sprejmejo: 3 poslovodji mešane stroke, 4 kajigovodji in korespondenti, 1 kontorist za Kranj, 7 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki špecijske stroke, 5 pomočnikov manufaktурne stroke, 4 pomočniki železniške stroke, 1 pomočnik modne in galant stroke, 1 kontorist za Ljubljano, 4 prodajalke, 12 učencev. — Službo iščejo: 3 poslovodji, 3 kajigovodji in korespondenti, 3 kontoristi, 18 pomočnikov mešane stroke, 6 pomočnikov špecijske stroke, 5 pomočnikov manufaktürne stroke, 2 pomočnika železniške stroke, 3 pomočniki modne in galerijske stroke, 12 kontoristinj, 5 blagajničark, 8 prodajalci, 2 potnika. — Posredovalnica posluje za delodajalce popolnoma brezplačno, za delojemalce proti malo odškodnini.

Nov ključ je nekdo našel na potu z Marije Terezije ceste v Šiško. Dobi se v upravnosti našega lista.

Selitve Srbov na Kranjsko. Pod tem naslovom priobčuje profesor dr. Aleksej Ivanović v »Srbskem književnem glasniku«, ki izhaja v Belogradu pod uredništvom prof. dr. Jovana Škerlića, zgodovinsko študijo iz srede XVI. veka. V tej studiji razpravlja na podlagi zgodovinskih dokumentov, ki jih je našel v dunajskem dvornem arhivu, o vprašanju, kdaj so se Srbi — takozvani Uskoksi nasejili v Marindolu in Bojancih v Beli Krajini.

Obrotni gibanje v Ljubljani. Med sejama julija so pričeli izvrševati obrt slediči obrtnik: Angela Skuljeva, trgovina z galanterijskim blagom na Poljanski cesti št. 18; Antonija Klunova, malo trgovino z mešanim blagom v Bohoričevih ulicah št. 13; Marija Pečnikova, prodajo kmetijskega orodja in kolomaza v Zatiških ulicah (na prostem); Alojzij Smole v Krojaških ulicah št. 6, reklamno podjetje in plakatovanje oznanil; Adolf & Hugo Eberl, sobno in črkoslikarski obrt na Miklošičevi cesti št. 6; Herman Česnovar, malo trgovino z mešanim blagom v Hradeckega vasi št. 1; Miro Domicelj, trgovsko agencijo na Bleiweisovi cesti št. 18; Apolonija Juvanova, trgovino z otrojimi oblečnimi in pleteninami v Sodnijskih ulicah št. 2; Antonija Froelichova, malo trgovino z mešanim blagom v Konjušnih ulicah št. 2; Francesco Frischmann, trgovino s pomarančami in limonami na Pogačarjevem trgu; Ivana Vekjetova, trgovino z vino, pivom, žganjem, sodovico in mineralnimi vodami v zaprtih steklenicah v Šelenburgovih ulicah št. 6; delniško društvo »Národná tiskarnia«, trgovino s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebnostmi na Jurčičevem trgu št. 3; Pavel Magdič, trgovino modnega blaga za dame in gospode, perila in potrebščinami za krojače in šivilje v Prešernovih ulicah št. 7; Marija Slatnarjeva, prodajo slastičarskega blaga in kruha v Sodnijskih ulicah št. 2; Matija Brezovar, malo trgovino z mešanim blagom na Poljanski cesti št. 76; Albin Jebačin, mizarški obrt v Hrenovih ulicah št. 17; Ludovik Jakob Froelich, trgovino z razglednicami v Hrenovih ulicah št. 17; Ana Erjavčeva, žensko krojaštvo na Sredini št. 18; Josipina Podkrajščka, trgovino z drobnim blagom na Jurčičevem trgu št. 3. — Odglasili, oziroma faktično opustili pa so pr. m. slediči obrtniki svoj obrt: Ferdinand Neuwirth, trgovino z deželnimi predelki in komisjsko trgovino na Dunajski cesti št. 14; Karel Stückler, konjsko mesarski obrt v Metelkovih ulicah št. 4; Ivan Puškar, branjevski obrt na Poljanski cesti št. 76; Matija Brezovar, prodajo sadja na Poljanski cesti št. 31; Adalbert Kassig, trgovino z mešanim blagom v Škofjih ulicah št. 15.

Vlomili so danes ponoči v Konslerjevo restavracijo sedajše neznani tatovi in ukradli 9 steklenic vina, 2 škatulki »Damen« svalčic, nekaj čokolade in 8 K denarja.

Aretovan je bil včeraj krošnjar s suho robo Peter Ciglar, rojen leta 1873. v Meljanu, pristojen v Bednja na Hrvatskem, ker je obdolžen, da je poneveril na Reki 140 K.

Pomagati si je znal. Dne 21. t. m. je prišel k službenini Ivani Česnovarjevi v Kolejskih ulicah št. 20 neki neznan človek ter ji rekel, da naj mu da 5 K za pogreb njenega brata, ki je v hiralnici umrl. Česnovar-

jeva je neznane res dala denar in ko je šla potem tudi sama v hiralnico, se je prepričala, da njen brat še živi in da jo je neznane s to pretvezo le za denar ogoljufala.

Prijeta prisiljence. Kakor smo poročali, popihala sta jo začetkom t. m. prisiljence Aleksander Pichler in Juri Bergant, katera sta pa uživala le malo časa prostost, kajti prvega so prijeli v Celovec, drugega pa v Kranjski gori.

Delavški gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 26 Slovencev in 46 Hrvatov.

Izgubljena je denarnica z manjšo vsoto denarja, v kateri je bil tudi orožni in lovski list na ime Herzmann. — Manipulantinja gdje Alojzija Petačeva je izgubila zlat okrogel obesek s črkama A. P., vreden 16 K.

Jugoslovanske vesti. Skupščina »Hrvatske stranke prava« v Zagrebu. Včeraj dopoldne se je pričela, kakor smo že poročali, glavna skupščina »Hrvatske stranke prava« v Zagrebu. Skupščine se je udeležilo okoli 700 zaupnikov. Slovence so zastopali na shodu poslanca Ivan Ribić, Fran Roblek in odvetnik dr. Fran Novak. Predsednik Griga Tuškan je pozdravil v iskrenih besedah na vnočje Slovence ter izrazil svoje veselje, da so na skupščino prihitali tudi Slovenci, da dejanski pokazejo svoje bratstvo Hrvatom. Nato je predsednik poročal o delovanju stranke in o političnem položaju. V svojem govoru je zlasti naglašal potrebo sluge med Hrvati in Srbi, ker samo pod tem pogojem je mogoče izvojevati neodvisno in samostojno Hrvatsko. Ko je Tuškan končal svoje poročilo, je dobil besedo poslanec Ivan Ribić, frenetično pozdravljen od skupščine. »S prijateljem Roblekom Vam prinašam«, je rekel, pozdrav slovenskega naroda, zastopajoč Slovence, v kolikor so združeni v »Jugoslovanskem klubu«, s prijateljem dr. Novakom zastopajoč izvrševalnemu odboru narodno-napredne stranke v Ljubljani. V nadaljnem svojem govoru je naglašal, da Slovenci niso prišli v Zagreb kot gostje ene stranke, marveč kot gostje vsega hrvatskega naroda; došli so, da izrazijo simpatijo slovenskega naroda junaka borbi bratov Hrvatov proti tujemu našilju. Bili so časi, ko je Slovence navdajala bojazen, da bodo Hrvati omagali v započetem boju. Toda ta bojazen je bila neopravičena. Hrvatski delegati so se borili v Pešti tako hrabro, da so si priborili občudovanje vsega kulturnega sveta. Sedaj Hrvati ne uživajo samo simpatij vseh velikih strank na Avstrijskem, marveč hrvatsko vprašanje je vzbudilo pozornost po vse Evropi. Ako se bo hrvatski narod vedno boril tako junaško, bo skoro zasinal čas, ko bodo Hrvati lahko rekli: »Croazia fará da se!« Ako tudi sedaj Hrvati in Slovenci politično še niso združeni, vendar se že napoveduje doba, ki jo govorovo doživi še naša mladina, ko si bosta Slovence in Hrvat stala bok ob boku združena pod streho hiše ene. Hribarjevemu govoru je sledilo burno, navdušeno ploskanje in pritrjevanje. Nato je referiral posl. Zagorac o strankinem programu ter predlagal resolucijo, v kateri se nagnala, da »Hrvatska stranka prava« vztraja na programu iz leta 1894, da se bo tudi v bodoče borila za neodvisnost Hrvatske, da bo negovala slogan v vzajemnosti z enakokrvnimi brati Srbi, da odobruje delovanje hrvatsko-srbske koalicije ter pozivlja svoje poslance, naj vztrajajo v hrvatsko-srbski koaliciji. Ta resolucija je bila soglasno sprejeta. Dr. Neumann je nato poročal o gospodarsko-političnem programu, Hinko Sirovatka o potrebi organizacije in o strankinem časopisu, D. Turk pa o specjalnem delu gospodarskega programa za kmetsko prebivalstvo. Skupščina se je prekinila ob eni in nadaljevala ob treh popoldne. Zvezčer ob osmih je bil v »Sokolovi« dvorani slavnosten komers, na katerem so govorili tudi navzoči Slovenci.

Hrvatska sekcijska »S vodbe Misli«. Snoči so imeli v hotelu »Royal« v Zagrebu sestanek hrvatskih svobodomislic, na katerem so sklenili osnovati hrvatsko sekcijsko mednarodne svetovne lige »Svobodne Misli«. Na sestanku so izvolili deležne za pravni Kongres »Svobodne Misli« ter razpravljali o ustanovitvi posebnega glasila hrvatske sekcijske.

* Drobne vesti. Kolera je začela razsajati po kitajskih in japonskih obmorskih mestih. Umrlo je tudi že več Evropejcev. Bati se je, da se z ladjami prenese kolera tudi v Evropo.

— Sneg v planinah je zapadel v višjih legah več centimetrov visoko. Temperatura je padla pod ničlo.

— 168 milijonov krov na mera na baje Rusija plačati neki severnoangleški družbi za zgradbo novih vojnih ladij in križark.

— Trupla papeža Leva XIII. se prenese ponoči brez svečanosti v

Lateran, in sicer še ta mesec. Tako je odredil sedanji papež zaradi protiklerikalnih demonstracij.

— Zopet kartel. Avstrijske steklarne, ki izdelujejo le steklenice, so sklenile kartel.

— Papeževa nezmotljivost. Izšel je dekret, s katerim se spreminja celo vrsta določb tridentinske koncilije glede formalitet pri zaroki in poroki.

— Slab začetek mirovne palče. Arhitektonična kupola, ki je bila postavljena povodom polaganja temeljnega kamna za mirovno palaco, se je zrušila ter ubila dva delavca.

— Nesreča na morju. Na grški ladji »Lycaevys« se je v Bosporu razletel kotel ter se je vsled tega potopila. Utonilo je 30 oseb.

— Podzemski kolodvor. Ogrska vlada namenjava zgraditi centralni kolodvor v Budapešti pod zemljo na kraju sedanjega zapadnega kolodvora. Vlaki bi vozili pod zemljo z elektriko. Stroški so proračunjeni na 10 milijonov K.

— Pet žen in deklic je izginilo iz Berolina zadnje dni na zagonetno način.

* Lev na morskega psa v Berolinu. V berolinskem zabavnišču so razkazovali do zadnjega časa tudi pet morskih psov. Seveda so bile živali v vodi v primeren basenu. In živali so bile zadovoljne v svojem tesnem prostoru. Nekega dne pa si je spomnil pasja samica ter je uskočila. Šla je precej daleč po peščeni poti, dokler ni prišla do malega jezera, v katerega se je vsa vesela pognala. Dvajset mož z mrežami jo je lovilo, toda psica se jim je vedno pravčasno potopila. Ker bi njen bivanje ne bilo nevarno le ribam, temuč tudi malim čolnom, ni preostalo drugega, kakor da so jo ustrelili.

* Največji demand na svetu je takozvan »Cullinan«, ki ga je sklenil ravnokar transvaalski parlament kupiti za angleškega kralja, da se vdelva v angleško krono. Značilno za pasjo pohlevnost še od Angležev teperih in podjarmenih Burov je, da je njihova večina v parlamentu kakor en mož glasovala za ta velikanski izdatek, dočim so Angleži, ki imajo v parlamentu manjšino, odločno bili proti temu, češ, da državno gospodarstvo že itak izkazuje primanjkljaj. Demand »Cullinan« tehta dve tretjini kg ter je velik kakor mala pest. Našel ga je ruder, ki se je imenoval Cullinan ter je postal čez noč milijonar, zakaj ta demand se ceni na 6 milijonov K. Neobrušen ima 2660 karatov, a obrušen bo tehtal še vedno 2000 karatov, t. j. trikrat več, kakor tehtajo dosedaj znani demanti, nameč »Florentiner« v zakladnici avstrijske cesarske hiše (139½ karata), »Orlov«, ki je na vrhu ruskega žezla (194 karatov), »Südstern« v francoski zakladnici (125 karatov) in »Kohinoor« v angleški dvorni zakladnici (106 karatov).

* Čuden pojav zastrupljenja. Čuden slučaj zastrupljenja krví se je pričel v Allegheny, Pa. Perica Mary Coffers je svoje čevlje namazala s črnilom, ki ga rabijo za znamovanje perila. Nekoliko dni pozneje je s strahom opazila, da postajajo njene noge modro črne, in da se ta barva polagoma razširja po celem telesu. Sedaj Hrvati ne uživajo samo simpatij vseh velikih strank na Avstrijskem, marveč hrvatsko vprašanje je vzbudilo pozornost po vse Evropi. Ako se bo hrvatski narod vedno boril tako junaško, bo skoro zasinal čas, ko bodo Hrvati lahko rekli: »Croazia fará da se!« Ako tudi sedaj Hrvati in Slovenci politično še niso združeni, vendar se že napoveduje doba, ki jo govorovo doživi še naša mladina, ko si bosta Slovence in Hrvat stala bok ob boku združena pod streho hiše ene. Hribarjevemu govoru je sledilo burno, navdušeno ploskanje in pritrjevanje. Nato je referiral posl. Zagorac o strankinem programu ter predlagal resolucijo, v kateri se nagnala, da »Hrvatska stranka prava« vztraja na programu iz leta 1894, da se bo tudi v bodoče borila za neodvisnost Hrvatske, da bo negovala slogan v vzajemnosti z enakokrvnimi brati Srbi, da odobruje delovanje hrvatsko-srbske koalicije ter pozivlja svoje poslance, naj vztrajajo v hrvatsko-srbski koaliciji. Ta resolucija je bila soglasno sprejeta. Dr. Neumann je nato poročal o gospodarsko-političnem programu, Hinko Sirovatka o potrebi organizacije in o strankinem časopisu, D. Turk pa o specjalnem delu gospodarskega programa za kmetsko prebivalstvo. Skupščina se je prekinila ob eni in nadaljevala ob treh popoldne. Zvezčer ob osmih je bil v »Sokolovi« dvorani slavnosten komers, na katerem so govorili tudi navzoči Slovenci.

Hrvatska sekcijska »S vodbe Misli«. Snoči so imeli v hotelu »Royal« v Zagrebu sestanek hrvatskih svobodomislic, na katerem so sklenili osnovati hrvatsko sekcijsko mednarodne svetovne lige »Svobodne Misli«. Na sestanku so izvolili deležne za pravni Kongres »Svobodne Misli« ter razpravljali o ustanovitvi posebnega glasila hrvatske sekcijske.

* Drobne vesti. Kolera je začela razsajati po kitajskih in japonskih obmorskih mestih. Umrlo je tudi že več Evropejcev. Bati se je, da se z ladjami prenese kolera tudi v Evropo.

— Sneg v planinah je zapadel v višjih legah več centimetrov visoko. Temperatura je padla pod ničlo.

— 168 milijonov krov na mera na baje Rusija plačati neki severnoangleški družbi za zgradbo novih vojnih ladij in križark.

— Trupla papeža Leva XIII. se prenese ponoči brez svečanosti v

sem takoj sklenil, da jim pokvarim veselje. Po tej izpovedi je položil glavo na klado, da mu jo je odobil.

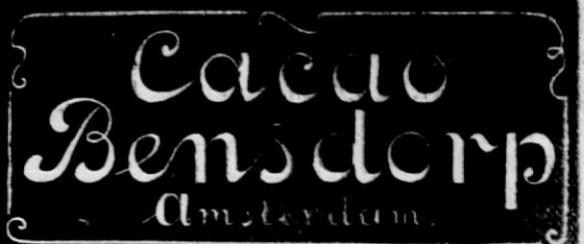
* Poroček v Avstriji leta 1904. Vseh porok v Avstriji je bilo imenovanega leta 210.146. Večina ženinov (112.693) je bila v starosti med 24. in 30. letom, dočim je nevest tretjina (69.986) bila nad 20 do 24 let, druga tretjina (65.554) pa nad 24 do 30 let starca. 180.366 ženinov je bilo prej samske stanu, 29.780 pa vodovec ali ločenih; nevest pa je bilo 193.878 samskih in le 16.379 vodovec ali ločenih. Iz tega se vidi, da se več vodovec zopet poroči kakor vodovec.

* Ribarstvo v Jadranškem morju. V letu 1905 do 1906 načelovali so v Istri in v Dalmaciji 9.797.000 kilogramov rib v vrednoto 6.524.000 kron. Glavni dobitek je dal lov na sardelle. Seveda v teh številkah nikoli niso vračljene one ribe, ki jih polevo posamezni ribiči na trnki in pa z majhne mreže. Ribbi lov s trnki in pa z majhni mrežami je namreč prost. Zanesljivo iznaza teža polovljene ribe, ki niso izkazane v gornjih številkah, okrog 1.000.000 kg. Ribarstvo pa bi primorskim prebivalcem v Istri in Dalmaciji lahko prinašalo veliko večje dohodke, ako bi bilo urejeno.

* 20 milijonov za umetniško zbirko. Angleška trgovina umetnin Duveen Brothers je plačala za slovečno in po vsem svetu znano zbirko Rudolfa Honna v Parizu 24 milijonov K. Zbirka ima posebno lepe slike holandskih mojstrov. Samo Rembrandtov slik je v zbirki 11. Dosedaj je to največja vsota, ki je plačana za eno zbirko.

Knjizevnost.

* Richard Charmatz: Deutsch-österreichische Politik. Studien über den Liberalismus und über die auswärtige Politik Österreichs. Leipzig, Verlag von Duncker & Humblet, 1907. Str. 402. Cena 8 K. Za politika je ta knjiga tako poučna. Pisatelj, ki se že dolgo bavi z avstrijskim problemom, kakor pričajo njegove študije v različnih revijah, preiskuje v tej knjigi, kako bi se dala ustvariti nemško-avstrijska, resnično liberalna stranka in kakšna bi moralna biti, če bi hotela živeti. Dosedanje nemš

Meteorologično poročilo.

Nivo nad morjem 906 Srednji vremeni tlak 786,0 mm

avgust	Cas opazovanja	Stanje barometra mm	Temperatura °C.	Vetrovi	Nebo
22	8. avg	741,3	12,4 sl. svzh.	Jasno	
23	7. avg	740,5	9,2 brezvetreno	oblačno	
	8. avg	737,5	21,1 sr.jug	del. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura: 13,0° normale 18,2° — Padavina mm 0,0

Potreba srca naznajamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, pretužno vest, da se je naš ljubljeni brat, bratranec, nekak odnosno svaki gospod.

Ivan Podkrajšek,
trgovski sotrudnik

včeraj ob 6 urah zvečer v starosti 27 let, previden s sv. zakramenti za umirajoče, po dolgotrajni, mučni bolezni, preselil v večnost.

Pogreb bo v soboto, dne 24. t. m. ob 1/4 urah popoldne iz hiše žalosti, Cesta v mestni log št. 15, na pokopališče k Sv. Križu.

Venci se hvaležno odklanjajo.

V Ljubljani, 23 avg. 1907.

2828-1 **Žaljuči ostali.**
(Mesto vsakega drugega obvestila.)

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani javlja žalostno vest, da je redni član, zgodil.

Ivan Podkrajšek,
trgovski sotrudnik

včeraj ob 6. urah zvečer, po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v soboto, 24. avg., ob polu 4. urah popoldne iz hiše žalosti, Cesta v mestni log št. 15, na pokopališče k Sv. Križu.

Počivaj vam!

V Ljubljani, 23. avgusta 1907.

Zahvala.

Povodom smrti našega ljubljene, nepozabiljenega soproga in očeta, gospoda

Mihuela Zalarja,
nadsprevodnika juž. železnice v. p.

izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki so nas v njegovi bolezni in v zadnjih težkih dneh tolazili; istotako zahvaljujemo iskreno vse, ki so spremili pokojnika na zadnjem potu. Vsem in vsakem posebej naša udana zahvala!

28.0

V Ljubljani, 23. vel. srp. 1907.

Žaljuča soproga in otroci.

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja, ki so mi došli od raznih strani ob smrti mojega ljubljene, nepozabiljenega soproga, oziroma brata, svaka in strica, gospoda

Andreja Ditrich

izrekam v svojem in v imenu vseh sorodnikov najiskrenejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujem gosp. pevcom, kateri so dragemu pokojniku zapeli kot zadnji pozdrav žalostnik; naposled vsem prijateljem in znancem, ki so se v tako obilnem številu udeležili pogreba.

Počitna, 22. avgusta 1907.

Žaljuča soproga

2804

Fani Ditrich.

Dečka

iz poštene hiše, najmanj 13 let starega, spreme takoj za vrtnarskega učenca

ALOJZIJ KORSIKA

v Ljubljani. 2803-2

Blagajničarka

k predstavam, ki bi čez dan opravljal kontorska dela, se sprejme v kratkem.

Kje, pove upravn. Slov. Naroda.

Javna zahvala.

Spoštovani letoviščari so 18. avgusta priredili veselico, katere čisti dobikej je bil namenjen tukajšnjim ubožcem.

Za to plemenito in človekoljubno izkazanje ljubezni do bližnjega se čutim dolžnega, izreči v imenu obdarovanih ubožev vsem častitim udeležencem, posebno pa ljubi mladini najiskrenjejo zahvalo.

Občinsko predstojništvo Dol. Logatec,
20. avgusta 1907.

I. Mulley župan.

Išče se gozdni čuvaj,

več slovenskega jezika, izvežban v vseh gozdnih in kulturnih opravilih in energičen.

Istotam se sprejme v

pomožni oskrbnik pri gospodarstvu,

izvežban v vseh gospodarskih delih, pošten in strog z delaveci.

Prosilci naj pošljejo izpričevala in ponudbe na

2798-2

gračinsko oskrbnštvo v Božtanju,

pošta Radna na Kranjskem.

12

Oblastveno dovoljena razprodaja!

Nikar ne zamudite ugodne prilike za nakup!

Ta teden

se z dovoljenjem

obrtne oblasti

radi popolne

opustitve

trgovine

še
v zalogi.

pisalna oprava

pod tako dobro ohranjena

2792-2

Egidij Jeglič, Gilince štev. 20.

2815-1

Posteljno perje in pub

oprano in osnaženo

1/2 kg od 35 kr. naprej

807 26 prodaja

C. I. Hamann

v Ljubljani.

12

O. Bernatovič

angleško skladišče oblek

Telefon Štev. 139.

10.000 parov čevljev!

4 pari čevljev samo 5,50 K.

Vsed ugodnega ogromnega nakupa se odda za to nizko ceno: par moških in par ženskih čevljev, trikot ali ravnih na trakov z močno zbitimi podplatami, n-jnovnej oblike, dalje par moških in par ženskih modnih čevljev, elegantnih in lahkib.

Vsi 4 pari samo 5,50 K.

Za naročitev zadostuje dolgost

2805 Razpošiljanje po povzetju

Izvoz čevljev KOHANE, Krakov št. 31.

Neugajajoče rad zamenjam.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. maja 1907. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.

4-58 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž (Sam o b nedeljah in praznikih od 2. junija do 8. septembra)

7-05 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Gorica, Trst d. ž., Trbiž, Beljak, Celovec.

7-07 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Rudolfov, Straža-Toplice, Kočevje.

9-05 predpoldne. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Beljak, Celovec, Praga. (Sam o 1. juniju.)

11-15 predpoldne. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, Celovec, Trbiž.

1-05 popoldne. Osebni vlak v smeri: Rudolfov, Straža-Toplice, Kočevje.

3-45 popoldne. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, Celovec, Praga, Trbiž.

7-10 zvečer. Osebni vlak v smeri: Rudolfov, Celovec, Praga, Trbiž.

7-35 zvečer. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Beljak, Celovec, Praga, Trbiž.

10-40 popoldne. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, Trbiž.

Dohod v Ljubljano juž. žel.

7-28 zjutraj. Mešani vlak v Kamnik.

2-05 popoldne. Mešani vlak v Kamnik.

7-10 zvečer. Mešani vlak v Kamnik.

10-50 popoldni. Mešani vlak v Kamnik. (Sam o nedeljah in praznikih.)

(Dohodi in dohodi so naznani v srednje evropskem času.)

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. maja 1907. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.

4-58 zjutraj. Osebni vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka, Gorice drž. žel., Trst drž. žel.

8-34 zjutraj. Osebni vlak iz Kočevja, Rudolfovega.

11-15 predpoldne. Osebni vlak iz Trbiža, Prague, Celovca, Beljaka, Gorice drž. žel., Trst drž. žel.

2-32 popoldne. Osebni vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, Kočevja.

4-36 popoldne. Osebni vlak iz Trbiža, Prague, Celovca, Beljaka, Gorice drž. žel., Trst drž. žel.

8-50 popoldne. Osebni vlak iz Jesenice, Prague, Celovca, Beljaka. (Sam o 1. juniju.)

Dohod v Ljubljano drž. kolodvor:

8-46 zjutraj. Mešani vlak iz Kamnika.

10-55 predpoldne. Mešani vlak iz Kamnika.

4-10 zvečer. Mešani vlak iz Kamnika.

9-55 popoldne. Mešani vlak iz Kamnika. (Sam o nedeljah in praznikih.)

(Dohodi in dohodi so naznani v srednje evropskem času.)

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

12

Oprava za trgovino se resno prod!

5000 kron zaslužku

plačam onemu, ki mi dokaze, da moja

čudesna zbirka

600 kosov samo za fl. 2,50

ni priložnostni nakup in sicer:

Pristna švicarska pat. sist. Roskopf zepna